

1940

Nr 851—853.

Utkom från trycket
den 4 oktober 1940.

Nr 851.

Lag

med vissa bestämmelser om livförsäkring m. m. vid krig;

given Stockholms slott den 4 oktober 1940.

Vi GUSTAF, med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott förordna som följer:

1 §.

Denna lag äger tillämpning å sådan kapital- eller livränteförsäkring för dödsfall samt invaliditetsförsäkring, som inländskt försäkringsbolag eller utländsk försäkringsanstalt med verksamhet i Sverige meddelat å svensk medborgare eller å utlänning med hemvist här i riket; dock att, beträffande invaliditetsförsäkring, lagen äger tillämpning allenast därest försäkringen avser premiebefrielse för livförsäkring eller meddelats av inländskt bolag, vars rörelse i huvudsak omfattar livränteförsäkring, eller förenats med livränteförsäkring för livsfall under sådant villkor, att invaliditetsförsäkringen upphör om livförsäkringen upphör.

Vad i lagen stadgas skall icke gälla återförsäkring samt ej heller försäkring, vilken meddelats av anstalt, som utom återförsäkring endast meddelar kollektiv försäkring, eller av anstalt, som avses i 264 § lagen om försäkringsrörelse.

2 §.

I denna lag förstås med

äldre försäkring sådan liv- eller invaliditetsförsäkring, som meddelats före lagens ikraftträdande eller inom tre månader efter det lagen trätt i kraft, dock ej livförsäkring enligt de grunder, som Konungen den 29 september 1939 stadfäst,

krigstillstånd krig, vari Sverige befinner sig, eller annat förhållande, som av Konungen med avseende å denna lags tillämplighet jämföras med sådant krig,

krigsdeltagare sådan försäkrad, vilken lyder under strafflagen för krigsmakten,

krigspremie sådan tilläggspremie, som betingas av krigstillstånd,

krigsdödsfall sådant dödsfall och *krigsinvaliditet* sådan invaliditet, som inträffat under krigstillstånd eller som föranletts av krigshandling under tid då krigstillstånd råder och inträffat inom ett år efter krigstillståndets upphörande, samt

risksumma, vid kapitalförsäkring för dödsfall skillnaden mellan försäkringssumman och återköpsvärdet och vid annan försäkring ett med hänsyn till försäkringsformen bestämt motsvarande belopp.

¹ Urtima riksdagens skrivelse nr 30.

3 §.

Bestämmelserna i 4—14 §§ skola hava avseende allenast å äldre försäkring; och äger Konungen härvid beträffande invaliditetsförsäkring, som meddelats av inländskt bolag, och livförsäkring, som meddelats av sådant inländskt bolag, vars rörelse i huvudsak omfattar livränteförsäkring, medgiva avvikelser från vad i dessa paragrafer stadgas. Beträffande äldre invaliditetsförsäkring, som meddelats av utländsk anstalt, äger försäkringsinspektionen medgiva avvikelser, som nu sagts.

Konungen äger i fråga om försäkring, som meddelats av utländsk anstalt, förordna, att vad i 4—14 §§ stadgas ej skall äga tillämpning.

4 §.

Har i försäkringsavtal förbehåll träffats, enligt vilket försäkringsgivaren helt eller delvis kan bli fri från ansvarighet på den grund, att den försäkrade under krigstillstånd tjänstgjort vid eller eljest åtföljt svenska krigsmakten, eller emedan försäkringsfallet har samband med krigstillstånd, må sådant förbehåll ej åberopas. Det belopp, för vilket förbehållet icke må åberopas (*försäkrings krigsskyddade del*), får dock ej överstiga återköpsvärdet med mer än tvåhundrausen kronor av risksumman. Hava å samma person flera äldre livförsäkringar meddelats av en eller flera försäkringsgivare, skall, om ej Konungen annorlunda förordnar, för bestämmandet av försäkringarnas krigsskyddade del deras risksummor sammanläggas; och skall, där ej annat avtalats, risksumman för denna del fördelas på försäkringarna i förhållande till dessas risksummor.

5 §.

För varje försäkring skall utöver avtalad premie utgå krigspremie.

6 §.

Försäkringsgivare skall genom tillskott bidra till täckande av kostnaden för inträffade krigsdödsfall och fall av krigsinvaliditet, dock ej med större belopp än som, utan att tryggheten för gällande försäkringsavtal äventyras eller enskilda försäkringstagares rätt förnärmas, kan tagas i anspråk genom anlitande av såväl tillgängligt som för tio år enligt av Konungen meddelade bestämmelser förutberäknat överskott å försäkringsgivarens rörelse samt frigöras genom nedsättning av utjämningsreserv, vinstfonder, säkerhetsfond och premieåterbäringsreserv.

Med överskotts- och fondmedel, som nu sagts, skall allenast avses vad som av dessa medel belöper på äldre försäkringars krigsskyddade del. Där ej Konungen annorlunda förordnar, skola tillgängliga och förutberäknade överskottsmedel tagas i anspråk före fondmedlen och fondmedlen frigöras i den ordning, som gäller för täckande av förlust.

7 §.

Vid krigsdödsfall eller fall av krigsinvaliditet skall, därest Konungen ej medgivit förhöjning, å försäkringen i vanlig ordning betalas ett belopp motsvarande återköpsvärdet, ökat med hälften av risksumman dock högst med femtiotusen kronor. Hava å samma person flera äldre livförsäkringar meddelats av en eller flera försäkringsgivare, skall härvid sammanlagda risksumman avses. Vad sålunda i vanlig ordning betalas av risksumman skall fördelas på försäkringarna efter risksumman för varje försäkrings krigsskyddade del.

Återstoden må ej utgivas förr än krigspremien fastställts enligt 9 § första stycket; och må, om så erfordras, betalningen uppskjutas ytterligare högst ett år. Å ogulden del skall från det krigspremien fastställts gäldas ränta efter räntefot, som Konungen bestämmer.

8 §.

Krigspremie skall beräknas å försäkringens krigsskyddade del och må beträffande samma krigstillstånd icke överstiga en tjugondel av den högsta risksumma, som för den krigsskyddade delen gällt under krigstillståndet. Härvid skall vid försäkring å flera personers liv krigspremie beräknas för en var av dem.

9 §.

Fastställande av krigspremie skall ske efter det krigstillståndet upphört och vid en tidpunkt, då kostnaden för inträffade krigsdödsfall och fall av krigsinvaliditet är känd, dock icke senare än två år från upphörandet.

Utan hinder av vad nu sagts må i fråga om försäkring, som före nämnda tidpunkt helt eller delvis upphör av annan orsak än krigsdödsfall, krigspremien kunna fastställas vid försäkringens upphörande; dock att beträffande försäkring, som upphör till viss del, fastställandet, där ej Konungen annorlunda förordnar, skall avse allenast denna del.

Vid fastställande av krigspremie må utjämning kunna ske mellan försäkringsgivare, vilka därom träffat avtal.

10 §.

Krigspremie skall erläggas å tid, som Konungen bestämmer; dock att under ett år icke må fordras betalning, som överstiger vid kapitalförsäkring för dödsfall å en persons liv en hundra del av försäkringens krigsskyddade del och vid annan försäkring ett med hänsyn till försäkringsformen bestämt motsvarande belopp.

I avräkning å blivande krigspremie må, från det krigstillståndet inträtt, provisorisk krigspremie kunna uttagas. Vad i första stycket stadgas om bestämmande av tid för krigspremiens erläggande och om den högsta årliga betalning, som må fordras, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om provisorisk krigspremie.

Utan hinder av vad i första stycket stadgas skall vid utbetalning på grund av försäkring och då försäkring nedsättes av annan anledning än i 11 § första stycket sägs fastställd krigspremie anses vara till betalning förfallen.

11 §.

Erlägges icke krigspremiebelopp i rätt tid och har beloppet ej heller influtit inom en månad från anfordran, som gjorts efter förfallodagen, må försäkringsgivarens förpliktelser kunna nedsättas.

Har försäkringsgivaren, innan denna lag trätt i kraft, underrättats om att panträtt uppkommit i försäkringen, må nedsättning, som sägs i första stycket, icke föranleda, att pantens värde blir mindre än vid tiden för lagens ikraftträdande.

12 §.

Krigspremiebelopp, som försäkringsgivaren icke kan tillgodogöra sig vid utbetalning på grund av försäkringen eller genom nedsättning, må ej uttagas.

13 §.

Om, beträffande försäkringarnas krigsskyddade del, de sammanlagda risksummorna för inträffade krigsdödsfall och fall av krigsinvaliditet överstiga sammanlagda beloppet av de på tiden för krigstillståndet belöpande riskpremier, som tillkomma försäkringsgivaren, skall skillnaden (överkostnaden) täckas till hälften genom krigspremier och till återstoden genom det tillskott, som avses i 6 §.

Förslår icke sammanlagda beloppet av de krigspremier, som kunna enligt 8 § uttagas, till täckande av halva överkostnaden, skall återstoden täckas genom att, med iakttagande av de begränsningar, som stadgas i 6 §, försäkringsgivarens tillskott höjes. På motsvarande sätt skall, om det högsta be-

lopp, varmed försäkringsgivaren enligt 6 § må bidraga, icke förslår till täckande av halva överkostnaden, återstoden täckas genom att, med iakttagande av den i 8 § stadgade begränsningen, krigspremierna höjas.

Förslår icke sammanlagda beloppet av de krigspremier och det tillskott, som nu sagts, till täckande av hela överkostnaden, skall återstoden täckas genom att sådana enligt 7 § innehållna belopp inom försäkringarnas krigsskyddade del, som avse försäkrade, för vilka försäkringsfallet inträffat under tid då de varit krigsdeltagare eller föranletts av krigshandling under dylik tid, nedsätas med belopp, som stå i förhållande till risksummorna för försäkringarnas krigsskyddade del.

14 §.

Konungen äger medgiva, att försäkringsfonden må till belopp, motsvarande försäkringsgivarens tillskott eller, innan tillskottet fastställts, vad försäkringsgivaren beräknas skola tillskjuta för inträffade krigsdödsfall och fall av krigsinvaliditet, redovisas jämväl i tillgångar av annan art än i 215 § lagen om försäkringsrörelse sägs.

Sådant förutberäknat överskott, som avses i 6 §, må i försäkringsgivarens balansräkning uppföras som tillgång.

15 §.

Försäkringsavtal, som slutes senare än tre månader efter lagens ikraftträdande, må ej utan Konungens eller, beträffande utländsk anstalt, försäkringsinspektionens medgivande innehålla förbehåll för krigstillstånd av sådan innebörd, att försäkringsgivaren helt eller delvis fritager sig från ansvarighet.

16 §.

Under krigstillstånd och tills krigspremien enligt 9 § första stycket fastställts må, om ej Konungen för särskilt fall annorlunda bestämmer, beslut icke fattas om utdelning av vinst eller ränta, härrörande från livförsäkringsrörelse.

Varder utdelning beslutad och verkställd i strid med vad i första stycket stadgas, vare de, som uppburit sådan utdelning, skyldiga att återbära densamma; och skola de, som deltagit i beslutet, en för alla och alla för en, ansvara för brist, som vid återbäringen kan uppkomma.

17 §.

För tillämpningen av vad i 4—15 §§ stadgas skola grunder upprättas.

Vad i lagen om försäkringsrörelse stadgas om grunder skall i tillämpliga delar gälla inländskt bolags grunder enligt denna lag.

I fråga om utländsk anstalt skall fastställelse å grunderna sökas hos försäkringsinspektionen. Inspektionen prövar grundernas överensstämmelse med denna lag samt om och i vad mån särskilda bestämmelser därutöver må erfordras, bland annat rörande skyldighet för anstalten att här i riket nedsätta tillgångar till säkerhet för fullgörandet av anstaltens förbindelser enligt grunderna. Å beslut om ändring av fastställda grunder skall ock sökas inspektionens fastställelse. Då fastställelse å grunder eller å ändring i grunderna meddelats, skall inspektionen låta i allmänna tidningarna införa tillkännagivande därom.

18 §.

Sker i fråga om inländskt bolag avvikelse från denna lag eller från vad Konungen med stöd av lagen förordnat, skall vad i 113, 208 och 228 §§ lagen om försäkringsrörelse stadgas beträffande avvikelse, som där sägs, äga motsvarande tillämpning.

Vad i 10 § lagen om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket stadgas i fråga om där angiven avvikelse skall beträffande utländsk anstalt gälla jämväl avvikelse från denna lag eller från däri avsedda grunder.

19 §.

Styrelseledamot eller likvidator, som låter verkställa utdelning i strid med bestämmelsen i 16 § första stycket, straffes på sätt i 258 § lagen om försäkringsrörelse sägs.

Böter, som ådömas enligt denna paragraf, tillfalla kronan.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 4 oktober 1940.

GUSTAF.

(L. S.)

(Handelsdepartementet.)

THORWALD BERGQUIST.

Nr 852.

KUNGL. MAJ:TS KUNGÖRELSE

om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. kungörelsen den 10 december 1937 (nr 999) angående statsbidrag till avlöning av lärare vid folk- och småskolor m. m.¹;

given Stockholms slott den 27 september 1940.

Kungl. Maj:t har funnit gott förordna, att 3 § 1 mom. kungörelsen den 10 december 1937 angående statsbidrag till avlöning av lärare vid folk- och småskolor m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

3 §.

1. Statsbidrag utgår — — — av årsbeloppet.

Har i andra kapitlet avlöningsreglementet avsedd lärare av anledning, som omförmäles i 21 eller 22 § nämnda reglemente, beviljats tjänstledighet för hel lästermin och har vikarie för läraren icke anställts, skall avdrag för bostadsersättning för läraren ej ske för kalenderhalvår, varunder dylik ledighet åtnjutits.

Denna kungörelse länder till efterrättelse från och med den 1 juli 1940.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 27 september 1940.

GUSTAF.

(L. S.)

(Ecklesiastikdepartementet.)

GÖSTA BAGGE.

¹ Senaste lydelse, se 1938: 528.

